

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Դ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԱԲԱՐԶՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԵՎ ԿԻՑ ԳՈՐԾՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, իրականացնում են ՀՀ օրենքով իրենց վերապահված լիազորություններ ու կրում են ՀՀ օրենքով սահմանված պարտականություններ:

2. Բաղրամյան համայնքի խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը Բաղրամյան համայնքի ղեկավարն է:

3. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը ղո գործունեության ընթացքում ղեկավարվում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով, «Երեխայի իրավունքները մասին», «Սոցիալական աջակցության մասին», «Քաղաքացիական կացության ակտերի մասին», «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքներով, Հայաստանի Հանրապետության միջազգայն պայմանագրերով, սույն կանոնադրությամբ:

4. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը իր իրավասությունների շրջանակներում, ըստ անհրաժեշտության, համագործակցում է մարզպետարանի, այլ համայնքների խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների, սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների, զբաղվածության տարածքային կենտրոնների, բժշկասոցիալական փորձաքննական հանձնաժողովների, ուսումնական հաստատությունների, առողջապահական հիմնարկների, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության տարածքային մարմինների, հասարակական կազմակերպությունների, երեխաների խնամք և պաշտամանություն իրականացնող հաստատությունների հետ ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2015թ.-ի սեպտեմբերի 10-ի N 1044-Ն որոշմամբ սահմանված միջգերատեսչական սոցրալական համագործակցության մյուս կողմերի հետ:

5. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը Երեխաների պաշտպանությանն ուղղված պետական քաղաքականության, իրավական ակտերի և փաստաթղթերի վերաբերյալ մեթոդական պարզաբանումներ և ուղեցույցների վերաբերյալ խորհրդատվություն, աջակցություն և տեղեկատվություն ստանում են Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունից: Խնամակալության և

հոգաբարձության մարմինը անհրաժեշտ ներդրումություն, աջակցություն և տեղեկատվություն է ստանում նաև մարզպետարանից:

6. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի որոշումները կարող են բողոքարկվել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը սահմանված կարգով:

7. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը իր վրա դրված պարտականությունները չկատարելու դեպքում ենթարկվում է պատասխանատվության՝ օրենքով սահմանված կարգով:

II. ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

8. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի խնդիրներն են՝

1) անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ քաղաքացիները, ինչպես նաև անչափահասներին իրավունքների և շահերի պաշտպանության ապահովումը:

2) ընտանիքում ապրելու ու դաստիարակվելու նրկայի դրավունքի ապահովումը:

3) կյանքի դժվարին իրավիճակում գտնվող, աչք թվում՝ առանց ծնողական խնամքի մնացած ցրեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանության ապահովումը:

4) Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով նախատեսված այլ խնդիրներ:

III. ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ

9. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում՝

1) Սահմանում է՝

ա. խնամակալություն տասնչորս տարին չըրացած անչափահասների, ինչպես նաև հոգեկան խանգարման հետևանքով անգործունակ ճանաչված քաղաքացիների նկատմամբ,

բ. հոգաբարձություն 14-18 տարեկան անչափահասների, ինչպես նաև սահմանափակ գործունակ ճանաչված քաղաքացիների նկատմամբ:

2) իրականացնում է՝

ա. երեխայի իրավունքների ու շահերի պաշտպանությունը՝ ծնողների մահվան, նրանց ծնողական իրավունքներից զրկելու, ծնողական իրավունքները սահմանափակելու, ծնողներին անգործունակ ճանաչելու, երեխաների դաստիարակությունից կամ նրանց իրավունքների և շահերի պաշտպանությունից ծնողներին խուսափելու ինչպես նաև ծնողական խնամքի բացակայության դեպքում,

բ. համայնքի՝ առանց ծնողական խնամքի մնացած ցրեխաների՝ անձանց ռազմառումը՝ ՀՀ կառավարության 2006թ.-ի N 962-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի,

գ. խնամատար ծնողների ընտրությունը՝ ՀՀ օրենքով նախատեսված պահանջների պահպանմամբ,

դ. «Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, ՀՀ կառավարության 2015թ.-ի սեպտեմբերի 25-ի N112-Ն որոշման N1 հավելվածի 14-րդ, 16-րդ, 60-րդ կետերով և N 2 հավելվածի 65-րդ ու 66-րդ կետերով սահմանված գործառույթները:

ե. խնամակալի կամ հոգաբարձուի պարտականությունները մրնչև խնամակալ կամ հոգաբարձու նշանակելը:

գ. հսկողություն խնամակալների և հոգաբարձուների գործունեության նկատմամբ, այդ թվում մշտադիտարկումների միջոցով:

է. վերահսկողություն խնամատար ծնողներով վրա դրված պարտականությունների կատարման նկատմամբ, այդ թվում մշտադիտարկման միջոցով:

ը. երեխայի դաստիարակությանը հավակնող անձի /անձանց/ կայմանների հետազոտություն:

3) ապահովում է՝

ա. ընտանիքում դաստիարակվելու երեխայի իրավունքը՝ ծնողների բացակայության, նրանց ծնողական իրավունքներից զրկված լինելու և ծնողական հոգաբարձուներից զրկվելու դեպքերում:

բ. երեխայի հոգաբարձուները և շահերի պաշտպանությունը մինչև նրա տեղավորման հարցի լուծումը պենսիոնական ընտանիք վերադարձնելը կամ խնամակալ կամ հոգաբարձու նշանակելը կամ խնամառար ընտանիքում տեղավորելը կամ որդեգրումը կամ քնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատություն կամ շուրջօրյա լրիվ խնամք տրամադրող այլ կազմակերպություն ընդունվելը):

4՝ թույլատրում է՝

ա. խնամակալին կնքել, իսկ հոգաբարձուին՝ համաձայնություն տալ կնքելու խնամարկյալի գույքի օտարման ներառյալ փոխանակության կամ նվիրատվության, վարձակալության, անհատույց օգտագործման, գույքը գրանցելու գործարքներ, որոնք հանգեցնում են խնամարկյալին պատկանող իրավունքներից հրաժարվելուն, ինչպես նաև նրա գույքը բաժանելուն կամ դրանից բաժիններ առանձնացնելուն, խնամարկյալը գույքի նվազեցմանը հանգեցնող ցանկացած այլ գործարքներ:

բ. հոգաբարձուին 16 տարին լրացած խնամարկյալից առանձին ապրել, եթե դա ջանասարա չի անդրադառնա խնամարկյալի դաստիարակության, նրա իրավունքների և շահերի պաշտպանության վրա:

գ. սահմանված կարգով ծնողական սահմանափակված իրավունքներով ծնողներին նրեխայի հետ շփումը, եթե դա երեխայի վրա բացասական ազդեցություն չի ունենա:

5) բացահայտում է՝

ա. առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների մասին տեղեկությունները:

բ. ծնողների, ծնողական խնամքի բացակայության, ծնողական խնամքից զրկվելու այլ դեպքերը և ապահովում երեխայի՝ ընտանիքում ապրելու իրավունքի իրացումը:

գ. համայնքում երեխայի ծննդյան փաստի՝ օրենքով սահմանված կարգով չգրանցման, ինչպես նաև երեխաների մահացության դեպքերը և դրա մասին իրազեկում ձեռագրելու, միաժամանակ նախաձեռնում դրանց պետական գրանցման գործընթացը:

6) համայնքում երեխաների թրաֆիքինգի դեպքերը և դրա մասին իրազեկում ՀՀ օրենքով սահմանված լիազոր մարմիններին:

7) հաշվի են առնում 10 տարին լրացած երեխայի կարծիքը՝ նրա իրավունքներին և շահերին առնչվող ցանկացած հարց քննարկելիս և որոշում կայացնելիս, երեխային վերաբերող բոլոր հարցերում պարզաբույս ուղադրության են արժանացնում իր հայացքները ձևակերպելու ընդունակ երեխայի հանդգնումներն ու կարծիքը՝ նրա տարիքին և հասունությանը համապատասխան:

8) ընտրում են առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներին ընտանիքներում տեղավորելու ձևերը (խնամատար ընտանիքում խնամքի և դաստիարակության հանձնելը, խնամակալ, հոգաբարձու նշանակելը, ելնելով ծնողական խնամքից զրկվելու որոշակի հանգամանքներից):

9) մասնակցում է՝

ա. դատարանում երեխաների որդեգրման դատատմանը և որդեգրման վերացմանը վերաբերող գործերի քննությանը,

բ. երեխայից առանձին աարող ծնողի ծնողական իրավունքների իրականացման հարցում ծագած կամ երեխայի դատարարություն հետ վազված վեճերի քննող դատական նիստերին,

գ. դատարանում ծնողական իրավունքների վերականգնման քննությանը,

դ. ծնողական իրավունքների սահմանադրական մասին գործերի քննությանը,

ե. դատարանում 16 տարեկան դարձած անչափահասին չրիվ գործունակ (էմանսիպացված) ճանաչելու մասին գործերի քննմանը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում,

զ. երեխաների շահերի պաշտպանության նպատակով ժառանգության բաժանման պարագայում համաձայնությունը կազմելուն կամ ժառանգությունը բաժանելու վերաբերյալ գործի դատաքննությանը,

է. քրեական պարույթում որպես օրինական ներկայացուցիչ չունեցող անչափահաս տղամոլի, քաղաքացիական հայցվորի, կասկածյալի, մեղադրյալի օրինական ներկայացուցիչ,

ը. դատարանում ծնողական իրավունքից զրկելու մասին գործերի քննությանը.

10) աջակցում է՝

ա. խնամատար ընտանիքին՝ երեխայի կյանքի և դատարարության անհրաժեշտ պայմանների ստեղծման համար,

բ. խնամակալներին և հոգաբարձուներին խնամարկյալների խնամքի և դատարարության նրանց հանձնառու կազմակերպելու գործում,

գ. երեխային մանկավարժահոգաբանական կենտրոն ուղղորդելուն՝ համագործակցելով ծնողի կամ այլ օրինական ներկայացուցիչի հետ ,

դ. երեխային խնամատար ընտանիքում ինտեգրվելուն, ինչպես նաև երեխային կենսաբանական ընտանիք վերադարձնելու գործնախնային.

11) քննության են առնում խնամակալների և հոգաբարձուների գործողությունների կամ անգործության մասին դիմումներն ու բողոքները.

12) լուծում են ծնողների միջև երեխայի անվան, ազգանվան վերաբերյալ համաձայնության բացակայության հետևանքով առաջացած տարաձայնությունները.

13) քննարկում են ընտանիքի, կանանց և երեխաների, ինչպես նաև համայնքում առկա գենդերային հիմնախնդիրները.

14) նշանակում են քաղաքացու օգնական (պատրոն)՝ այն չափահաս գործունակ քաղաքացու ներդրանքով և համաձայնությամբ, որը վատառողջ լրնչիլու պատճառով չի գործող ինքնուրույն իրականացնելու պաշտպանելու իրավունքները և պարտականությունները.

15) կատարում են համայնքում երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանության վրճար մշտադիտարկում այն ընտանիքներում, որոնցում առկա է երեխայի իրավունքների և շահերի խախտման վտանգ.

16) իրականացնում են աշխատանքներ երեխաների իրավունքների խախտումները և շահերի ոտնահարումները կանխարգելելու նպատակով.

17) Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով դատարան են ներկայացնում երեխայի ու նրա դատարարությանը հավակնող անձի /անձանց/ կյանքի հետազոտության ակտը և դրա հիման վրա՝ վեճի կողմից մասին եզրակացությունը.

18) ննքում է՝

ա. գույքի հավատարմագրային կառավարման պայմանագիր իր պողմից նշանակված կառավարիչը հետ՝ խնամարկյալի անշարժ և արժեքավոր շարժական գույքի մշտական կառավարման անհրաժեշտության դեպքում, բ. պայմանագիր խնամատար ծնողների հետ երեխային խնամատար ընտանիքին հանձնելու մասին՝ ՀՀ կառավարության 2008թ.-ի մայրսի 8-րդ № 459-Ն որոշմանը համապատասխան:

19) ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 45-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դեպքում նշանակում են անհայտ բացակայող ճանաչված անձի՝ գույքի կառավարիչ՝ վերջինիս հետ վնքելով հավատարմագրային կառավարման պայմանագիր:

20) ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 45-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքում դիմում են դատարան՝ անձին մահացած ճանաչելու համար:

21) Խնամակալին կամ հոգաբարձուին ազատում են իր պատուականությունների կատարումից՝

ա. Երեխային իր ծնողներին վերադարձնելու կամ նրան որդեգրելու դեպքում,

բ. խնամարկյալին համապատասխան դատախարհական, բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող, բնակչության սոցիալական պաշտպանության կամ նմանօրինակ այլ հաստատությունում տեղավորելիս, եթե դա չի հակասում խնամարկյալի շահերին,

գ. հարգելի պատճառները (հիվանդություն, գույքային դրության փոփոխություն, խնամարկյալի հետ փոխըմբռնման բացակայության և այլն) առկայության դեպքում՝ խնամակալի կամ հոգաբարձուի խնդրանքով,

դ. խնամակալի կամ հոգաբարձուի կողմից իր պարտականություններն անպատշաճ կատարելու՝ ներառյալ խնամակալությունը կամ հոգաբարձությունը շահարհուտական նպատակներով օգտագործելու՝ կամ խնամարկյալի առանց հսկողության և անհրաժեշտ օգնության թողնելու դեպքում՝ միաժամանակ անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկելով նրան սահմանված պատասխանության ենթարկելու ուսմար:

22) Երեխայի կյանքին կամ առողջությանն անմիջական վտանգ սպառնալու դեպքում երեխային վերցնում են ծնողներից կամ այն անձանցից, որոնց խնամքին է հանձնված Երեխան, անհասպաղ ապահովում են Երեխայի ժամանակավոր տեղավորումը և 7-օրյա ժամկետում դիմում դատարան՝ ծնողներին / նրանցից մեկին / ծնողական իրավունքից զրկելու՝ կամ նրանց ծնողական իրավունքները սահմանափակելու հարցով:

23) դիմում են դատարան՝ 14-18 տարեկան երեխայի՝ իր աշխատավարձը, կրթաթոշակը կամ այլ եկամուտներն ինքնուրույն տնօրինելու՝ իրավունքը սահմանափակելու կամ նրան այդ իրավունքից զրկելու միջնորդությամբ:

24) կարգավորում են անչափահաս երեխայի և երեխայի խնամակալի միջև առաջացած տարաձայնությունները:

25) մերձավոր ազգականների հետ երեխային շփվելու ռեարավորություն լուծուց ծնողների կամ նրանցից մեկի մերժման դեպքում կարող են պարտավորեցնել ծնողներին կամ նրանցից մեկին ջխանգարելու այդ շփմանը:

26) օրենքով սահմանված կարգով նշանակում և ազատում են խնամակալների ու հոգաբարձուների:

27) երեխայի ծնողների, որդեգրողների կամ հոգաբարձուի համաձայնությամբ ընդունում են որոշում՝ անչափահասին լրիվ գործունակ ճանաչելու / էմանսիպացիա / մասին:

28) ընդունում են որոշում ընտրված երեքսային խնամատար ընտանիքին հանձնելու մասին՝ ՀՀ կառավարության 2008թ.-ի մայիսի 8-ի N 459-Ն որոշման համաձայն:

29) տալիս են համաձայնություն անչափահաս ծնողները երեխային ուղեգրելիս՝ վերջինիս ծնողների կամ խնամակալի /հոգաբարձուի / բացակայության դեպքում:

30) ՀՀ Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 2-րդ մասում սահմանված դեպքում կայացնում են որոշում առանց անձր պամ նրա օրինական ներկայացուցիչի համաձայնության անձին բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատություն տեղավորելու վերաբերյալ՝ սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալությունների /բաժինների / նշույնացության հիման վրա:

31) իրենց գործառույթներն իրականացնելիս հաշվի են առնում ՀՀ կառավարության 2015թ.-ի սեպտեմբերի 10-ի N 1044-Ն որոշմամբ սահմանված միջգերատեսչական սոցիալական համագործակցության որևէ կողմից ստացված մասնագիտական եզրակացությունը տվյալ խնդրի վերաբերյալ: Իսկ այն հաշվի չառնելու դեպքում որոշման մեջ անդադրվում են այդ փաստին՝ նշելով այն հանգամանքները որոնք հիմք են հանդիսացել միջգերատեսչական սոցիալական համագործակցության որևէ կողմից ստացված մասնագիտական եզրակացությունը մասամբ կամ ամբողջությամբ հաշվի չառնելու համար: Ինչպես նաև կարող են առաջարկել սզրակացության վերանայում կամ այլընտանքային եզրանագություն՝ ներկայացված այլ մասնագետի նոզմից:

32) իրականացնում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով իրենց վերապահված այլ լիազորություններ:

10. Երեխային բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատությունում տեղավորելու դեպքում խնամակալության և հոգաբարձության մարմինները շարունակում են երեխային իր կենսաբանական ընտանիք վերադարձնելու կամ խնամակալություն սահմանելու, կամ ողղեգրելու, կամ խնամատար ընտանիքում տեղավորելու: Իսկ դրանց անհնարինության դեպքում՝ ընտանեկան միջավայրում որևէ այլ միջոցով խնամք ապահովելու ուղղությամբ աշխատանքները՝ համագործակցելով ՀՀ մարզպետարանների սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալությունների / բաժինների /, «Սոցիալական աջակցության մասին», ՀՀ օրենքով սահմանված՝ աջակցող ցանցի այլ անդամների,ինչպես նաև երեխաներին խնամք տրամադրող՝ բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատությունների, սոցիալական հոգածության ցեղենային կենտրոնների այլ կազմակերպությունների հետ:

IV. ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

11. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինն սրց ստեղծվում է խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողով, որը խորհրդակցական մարմին է և գործում է հասարանական հիմունքներով:

12. Հանձնաժողովի կազմում կարող են ընդգրկվել երեքից մինչև ինն անձ: Հանձնաժողով ստեղծելու և հանձնաժողովի անհատական կազմը հաստատելու մասին որոշումը Իսմայնքի ղեկավարի ներկայացմամբ հաստատում է համայնքի ավագանին՝ ՀՀ ընտանեկան օրենսգրքի 109-րդ հոդվածի համաձայն: Հանձնաժողով ստեղծելու և հանձնաժողովի անհատական կազմը հաստատելու մասին Իսմայնքի ավագանու որոշմամբ սահմանվում է նաև հանձնաժողովի նախագահը, ով իր բերթին, հանձնաժողովի կազմից նշանակում է տեղապա և քարտուղար:

13. Հանձնաժողովը կարող է ունենալ աշխատակարգ, որը հաստատվում է խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի կողմից:

14. Հանձնաժողովի կազմում կարող են ընդգրկվել մարզպետարանների աշխատակազմի կառուցվածքային ստորաբաժանումների, սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալությունների /բաշխման աշխատողներ, համայնքի մանկավարժներ, հոգեբաններ, սոցիալական աշխատանքի մասնագետներ, իրավաբաններ, ղնչպես նաև հասարակական վազմակերպությունների ներկայացուցիչներ /համաձայնությամբ :

15. Հանձնաժողովն իր աշխատանքները կազմակերպում է նիստերի միջոցով:
Հանձնաժողովի քարտուղարը հանձնաժողովի նիստի օրվանից առնվազն երեք օր առաջ հանձնաժողովի անդամներին պատշաճ կերպով տեղեկացնում է հանձնաժողովի նիստի օրվա, ժամի, վայրի, մասին և համապատասխան տեղեկատվություն է փակցնում տեղական ինքնակառավարման մարմնի նստավայրի հայտարարությունների վահանակին:

16. Հանձնաժողովի նիստը նախապատրաստելու և ղեկուցմամբ հանդես գալու համար հանձնաժողովի նախագահի կազմից նշանակվում է հիմնական զեկուցող:

17. Հանձնաժողովի նիստն իրավագոր է, եթե դրան մասնակցում են հանձնաժողովի անդամների կեսից ավելին: Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայնի լրավունք : Հանձնաժողովում քննարկվող հարցերի վերաբերյալ ղողումներն ընդունվում են քվեարկությամբ՝ ձայների պարզ մեծամասնությամբ, հակաձայների հավասարության դեպքում վճռորոշ է հանձնաժողովի նախագահի ձայնը:

18. Խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի առաջարկով, հանձնաժողովը կազմում է խնամակալության մարմնին և ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ համապատասխան եզրակացություն, որն արտացոլում է քննարկվող հարցի վերաբերյալ հանձնաժողովի դիրքորոշումը և ունի բացառապես խորհրատակական բնույթ: Հանձնաժողովի անունը հանձնաժողովի ընդհանուր դիրքորոշումից տարբերվող դիրքորոշում ունենալու դեպքում կարող է քննարկվող հարցի վերաբերյալ գրավոր ներկայացնել որ հստակ դիրքորոշումը /կարծիքը/:

19. Հանձնաժողովի նիստերին կարող են ներկա գտնվել այն անձիք, որոնց վերաբերում է քննարկումը, նրանց ներկայացուցիչները և /կամ/ լիազորված անձինք: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով հանձնաժողովի նիստերին որպես դիտորդ կարող են ներկա գտնվել նաև հասարակական և միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ այն անձի /անձանց համաձայնության դեպքում, որին /որոնց/ վերբերում է տվյալ քննարկումը:

20. Հանձնաժողովի նիստերն արձանագրվում են հանձնաժողովի քարտուղարի կողմից: Արձանագրությունը ստորագրում են հանձնաժողովի նիստին ներկա անդամները: Հանձնաժողովի նիստին ներկա անդամի հատուկ կարծիքը կցվում է արձանագրությանը և համարվում է արձանագրության անբաժանելի մասը: Նոստր արձանագրությունը տրամադրվում է հանձնաժողովի բոլոր անդամներին, իսկ դրա՝ հանձնաժողովի և քարտուղարի կողմից ստորագրված քաղցածքը կարող է տրամադրվել նիստին մասնակցած այլ անձանց և այլ նրանց ներկայացուցիչներին:

21. Հանձնաժողովի անդամները մասնակցում են հանձնաժողովի նիստերին, կարող են հարցեր ուղղել, զեկուցողին, հանդես գալ առաջարկություններով, հայտնել իրենց դիրքորոշումը քննարկվող հարցերի վերաբերյալ:

ՔԱՂՐԱՄՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ

ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒԴԱՐ՝

ԱՐՄԱՆ ԽԱԶՆՏՐՅԱՆ